

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Edita Nezvalová

Místní poplatky jako zdroj rozpočtových příjmů obcí

Bakalářská práce

Olomouc, 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Místní poplatky jako zdroj rozpočtových příjmů obcí vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 6. 3. 2019

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala JUDr. Kristýně Řezníčkové, Ph.D., za trpělivou pomoc při vedení mé bakalářské práce, odborný dohled a za cenné rady, které mi po dobu zpracovávání práce poskytovala.

Obsah

Úvod.....	6
1. Obecné vymezení místních poplatků.....	8
2. Katalog místních poplatků.....	9
2.1.Místní poplatek ze psů.....	9
2.2.Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.....	10
2.3.Místní poplatek za užívání veřejného prostranství.....	11
2.4.Místní poplatek ze vstupného.....	12
2.5.Místní poplatek z ubytovací kapacity.....	13
2.6.Místní poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst.....	14
2.7.Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu.....	15
2.8.Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.....	17
3. Správa poplatků.....	18
4. Rozpočty obcí.....	19
4.1.Rozpočtový proces územních rozpočtů.....	19
4.2.Rozpočet obce.....	20
4.2.1.Vnitřní struktura rozpočtů obcí.....	20
4.2.2.Příjmy rozpočtu obce.....	21
4.2.3.Výdaje rozpočtu obce.....	21
5. Místní poplatky jako rozpočtový příjem obcí.....	22
5.1.Celkové příjmy obcí.....	22
5.2Místní poplatky ve statutárním městě Zlíně.....	23
5.2.1.Místní poplatek za provoz systému odpadů ve Zlíně.....	24
5.2.2.Místní poplatek ze psů ve Zlíně.....	26
5.2.3.Místní poplatek za užívání veřejného prostranství ve Zlíně.....	27
5.2.4.Místní poplatek z ubytovací kapacity ve Zlíně.....	28

5.3.Porovnání s obcemi s nižším počtem obyvatel	29
5.3.1. Kategorie 1 – obce do 1000 obyvatel	29
5.3.2. Kategorie 2 – obce do 10 000 obyvatel	30
5.3.3. Kategorie 3 – obce nad 10 000 obyvatel	32
Závěr	34
Seznam použitých zdrojů	36
Abstrakt	38
Abstract.....	39
Seznam klíčových slov/Keyword list	40

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala místní poplatky jako rozpočtový příjem obcí. Důvodem výběru tématu byl můj zájem o problematiku vlastních příjmů obcí, přičemž mě nejvíce zaujaly právě místní poplatky, jelikož se jedná o způsob získávání příjmů, jejichž výši mohou obce ovlivnit vydáváním obecně závazných vyhlášek. Myslím si, že právě téma místních poplatků je velmi zajímavé díky své různorodosti – v každé obci se setkáme se zavedením různých poplatků, a to v různé výši a s odlišnými osvobozeními či úlevami.

Ve své práci bych ráda uvedla také údaje o výnosech z jednotlivých poplatků. Chtěla bych zjistit jak výnosy celorepublikové, tak v rámci poslední kapitoly také výnosy z místních poplatků statutárního města Zlína a dalších obcí v jeho blízkosti. Město Zlín jsem si vybrala, jelikož jsem zde bydlela a je mi velmi blízké. Důležité pro mou práci budou údaje z období 2014 – 2017, jelikož v době vypracovávání práce nebudou zveřejněny potřebné informace za rok 2018.

První kapitolu bych chtěla věnovat obecnému vymezení místních poplatků, v níž budou vysvětleny základní informace a funkce místních poplatků. Druhá kapitola bude na první navazovat. V této kapitole bych ráda rozebrala každý místní poplatek samostatně ve vlastní podkapitole. Třetí kapitola, která uzavře obecnou část mé práce týkající se místních poplatků, bude stručně vysvětlovat správu místních poplatků.

Ve své práci budu dále pokračovat problematikou rozpočtů obcí, která bude obsažena ve čtvrté kapitole a dále rozčleněna do podkapitol. Chtěla bych zde zahrnout obecné informace o rozpočtech obcí, jejich strukturu a rozepsat také jednotlivé příjmy a výdaje obcí.

Poslední část zpracovanou v páté kapitole mé bakalářské práce týkající se místních poplatků jako rozpočtových příjmů obcí jsem původně chtěla zaměřit pouze na jednu konkrétní obec a té se dopodrobna věnovat. Na myšlenku porovnání příjmů z místních poplatků s ostatními obcemi mě přivedlo stěhování z města Zlína do menší obce Zádveřice-Raková, při němž jsem si všimla rozdílů v zavedených místních poplatcích. Proto bych se v této kapitole mé práce chtěla zaměřit na porovnání příjmů z místních poplatků města Zlína s příjmy z místních poplatků menších obcí v jeho blízkosti.

Vybranou metodou pro psaní bakalářské práce je analýza. Jedná se o rozbor vlastností od celku k částem. Dále využiji také metodu komparace, a to v rámci páté kapitoly týkající se porovnání obecních příjmů z místních poplatků. V rámci této kapitoly využiji také metodu

indukce, kdy se ze zjištěných konkrétních údajů o příjmech z místních poplatků pokusím vyvodit obecný závěr.

Cílem mé práce tedy bude zjistit, jak vysoké příjmy z místních poplatků mají obce v závislosti na počtu obyvatel a tyto obce vzájemně porovnat. Mou hypotézou před zpracováním práce je, že větší obce budou mít příjmy z místních poplatků vyšší, avšak v poměru k jejich celkovým příjmům se bude jednat o procentuálně nižší výnosy, jelikož si myslím, že mají větší množství ostatních příjmů, než obce menší.

1. Obecné vymezení místních poplatků

Místní poplatky jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Tento zákon, konkrétně jeho § 14, opravňuje obce k vybírání místních poplatků v rámci samostatné působnosti. Povinností obce však není na svém území zavést všechny poplatky. Pomocí obecně závazné vyhlášky stanoví, které místní poplatky z osmi taxativně stanovených zákonem na svém území bude vybírat, a zároveň určí také veškeré podrobnosti týkající se jejich výběru. Jedná se o sazbu poplatku, vznik a zánik poplatkové povinnosti, ohlašovací povinnost, splatnost, úlevy, případně i osvobození od daného poplatku.¹

Obecně závaznou vyhlášku schvaluje obecní zastupitelstvo. Musí být však v souladu se zákonem, tudíž nemůže přesahovat žádná zákonná zmocnění, jako jsou například zákonem stanovené maximální výše poplatků.² Tato povinnost vychází především z článku 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, jenž stanoví, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona, a článku 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle kterého mohou být povinnosti ukládány jen na základě zákona, v jeho mezích a při zachování základních práv.³

Výkon správy místních poplatků je, dle již výše uvedeného zákona o místních poplatcích, svěřen obecnímu úřadu. Mezi jeho pravomoci můžeme zařadit právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění poplatkových povinností. Obecní úřad by tedy měl vyhledávat subjekty, které jsou povinny poplatek zaplatit, dále by měl výši poplatku vyměřit, vybrat jej, vyúčtovat, vymáhat a kontrolovat.⁴

Místní poplatky plní velké množství funkcí. Pro obce je nejdůležitější funkce fiskální, jelikož finance získané z výběru poplatků míří vždy do rozpočtu dané obce. Neměli bychom ale opomenout další dvě neméně důležité funkce, a to regulační a stimulační. Právě funkce regulační je významná zejména u poplatku za užívání veřejného prostranství, povolení k vjezdu a částečně i u poplatku ze psů. Obec tak může regulovat určité jednání subjektů, jako může být například vjezd motorových vozidel na náměstí, umístění skládky, vyhrazení trvalého parkovacího místa nebo užívání prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl.⁵

¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14.

² JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 518.

³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

⁴ PELC, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011. s. 17.

⁵ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 37.

2. Katalog místních poplatků

Taxativní výčet poplatků, které mohou obce na svém území vybírat, je stanoven v § 1 zákona o místních poplatcích. V §§ 2-10c nalezneme právní úpravu každého poplatku zvlášť. Jedná se o poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. V následujících podkapitolách bych ráda všechny poplatky popsala a připojila k nim tabulku celorepublikového výnosu z každého z nich za poslední čtyři roky.

2.1. Místní poplatek ze psů

Tento poplatek je upraven v § 2 zákona o místních poplatcích. Za předmět tohoto poplatku se rozumí pes starší tří měsíců.⁶ Nebylo tomu tak vždy. Do novely zákona v roce 2003 se za předmět tohoto poplatku považoval pes starší šesti měsíců.⁷ Ke změně došlo z důvodu odstavování psů od fen právě ve věku tří měsíců.⁸

Poplatníkem je držitel psa. Držitelem se rozumí fyzické nebo právnické osoby s trvalým pobytem či sídlem na území České republiky, z čehož vyplývá povinnost zaplatit poplatek obci příslušné právě dle místa trvalého pobytu či sídla. Do doby účinnosti novely již výše zmíněné byl poplatníkem vlastník psa, což způsobovalo potíže s vymáháním poplatků. Držitelé psů tak tvrdili, že nejsou jejich vlastníky. Často tak byl obcházen zákon způsobem, kdy byl pes evidován v obcích, kde byla sazba poplatku nižší než v místě, kde byl reálně chován. Tento důvod vedl právě k novele zákona, díky níž padá poplatková povinnost právě na držitele psa, který se o něj fakticky stará a zajišťuje mu péči spojenou s jeho životem.⁹

Sazba poplatku je taktéž stanovena zákonem, konkrétně v § 2 odst. 4. Zákonomodárce nastavil nejvyšší možnou hranici poplatku na 1500 Kč za jednoho psa za kalendářní rok. Nejvyšší možná sazba však není platná pro všechny poplatníky. Zákon určuje okruh osob, pro které je dána nejvyšší možná hranice 200 Kč. Jedná se o držitele psa, kteří jsou poživateli invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu a zároveň se jedná o jejich

⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2.

⁷ Zákon č. 229/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

⁸ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 56.

⁹ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 52.

jediný příjem, anebo sirotčího důchodu (bez požadavku jediného příjmu osoby). Má-li tentýž držitel více psů, může obec u druhého a každého dalšího psa zvýšit horní hranici sazby až o 50 %. Druhý odstavec zmíněného ustanovení osvobozuje určité osoby od poplatku ze psů. Jejich výčet je demonstrativní, patří zde osoby nevidomé, bezmocné, osoby s těžkým zdravotním postižením, které jsou držiteli průkazu ZTP/P, osoby provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoby provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy a osoby, kterým zákon stanoví povinnost držet a používat psa.^{10 11}

Tabulka výnosu z místního poplatku ze psů:¹²

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	277 193,4
2015	276 639,4
2016	274 190,4
2017	274 397,5

2.2. Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Za předmět tohoto poplatku můžeme určit skutečnost, kterou se rozumí přechodný pobyt fyzické osoby na území obce, jež je lázeňským místem nebo místem soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, a to za úplatu a v případě, že neprokáže jiný důvod pobytu (např. pracovní pobyt).¹³

Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt má dva subjekty, a to poplatníka a plátce. Poplatníkem může být jen fyzická osoba, která vykoná předmět tohoto poplatku zmíněný v prvním odstavci této podkapitoly. Plátcem tohoto poplatku je ubytovatel, který poplatek vybere a následně odvede příslušné obci.¹⁴ Zákon o místních poplatcích, konkrétně § 3, ukládá ubytovateli povinnost vést evidenční knihu, která musí obsahovat informace o délce a účelu pobytu, jméno, příjmení, adresu a číslo občanského průkazu či cestovního dokladu fyzické osoby, kterou ubytoval. Tuto knihu musí uchovávat 6 let od posledního vytvořeného zápisu. Tomuto poplatku nepodléhají ze zákona osoby nevidomé, bezmocné, osoby s těžkým

¹⁰ Jako příklad osoby osvobozené od poplatku ze psů z důvodu stanovené povinnosti jeho držení zákonem můžeme uvést uživatele honitby. Dle § 44 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, je uživatel honitby povinen držet a v honitbě používat lovecké psy.

¹¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3.

¹² Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹³ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 70.

¹⁴ PELC, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011. s. 40.

zdravotním postižením, které jsou držiteli průkazu ZTP/P se svými průvodci, osoby mladší 18 let a starší 70 let nebo osoby, na které náleží přídavky na děti, anebo vojáci v základní službě a osoby, které vykonávají civilní službu.

Stejně jako u poplatku ze psů je stanovena pouze pevná nejvyšší možná sazba, která činí 15 Kč za osobu na jeden den, a to i za každý započatý, není-li tento dnem příchodu. Je poté na obci, aby si určila svou sazbu, nebo může obecně závaznou vyhláškou stanovit týdenní, měsíční či roční paušální částku.

Tabulka výnosu z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt:¹⁵

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	304 052,7
2015	326 569,6
2016	351 406,5
2017	386 948,5

2.3. Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Jedná se o jeden z nejčastěji užívaných poplatků, jelikož významně napomáhá regulaci nepreferovaného užívání veřejného prostranství. Předmětem poplatku je tedy zvláštní užívání veřejného prostranství, čímž se rozumí užívání všech náměstí, ulic, tržiště, chodníků, veřejné zeleně, parků a dalších prostorů přístupných každému bez omezení, tedy sloužících obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.¹⁶ Tento výčet je pouze demonstrativní a záleží na rozhodnutí obce, které z veřejných prostranství prohlásí za zpoplatnitelné. Obec tak pomocí obecně závazné vyhlášky stanoví konkrétní místa, která tomuto poplatku podléhají.¹⁷ Za zvláštní užívání takového prostranství zákon považuje provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových či televizních děl. Od

¹⁵ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 34.

¹⁷ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 82-83.

poplatku jsou osvobozeny akce, jejichž výdělek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely a dále také vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osoby zdravotně postižené.¹⁸

Poplatníkem je každá fyzická i právnická osoba, která užívá veřejné prostranství právě způsobem již výše zmíněným, tj. způsobem, který omezuje ostatní osoby v užívání tohoto prostranství. V určitých situacích může poplatek vybírat plátce. Jako příklad můžeme uvést správce tržiště, který je pověřen vybrat poplatek od všech trhovců a poté jej zaplatit obci.¹⁹

Zákon opět stanoví nejvyšší možnou sazbu, která činí až 10 Kč za každý započatý m² a také každý započatý den. U prodejních a reklamních akcí, lunaparků a jiných atrakcí může obec pomocí obecně závazné vyhlášky tuto sazbu navýšit až na její desetinásobek, tedy až na 100 Kč. Obce mají také možnost zavést poplatek týdenní, měsíční nebo roční pomocí paušální částky.²⁰

Tabulka výnosu z místního poplatku za užívání veřejného prostranství:²¹

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	633 744,4
2015	632 412,4
2016	620 514,5
2017	635 005,0

2.4. Místní poplatek ze vstupného

Předmětem poplatku ze vstupného je vstupné snížené o daň z přidané hodnoty, které bylo vybráno na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akci. Vstupným se rozumí celá částka zaplacená za účast na akci bez ohledu na to, z jakých částí se skládá.²² Od poplatku jsou

¹⁸ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 3.

¹⁹ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 77.

²⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 4.

²¹ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²² Před zavedením současné právní úpravy obcházeli pořadatelé akcí často zákon. Jako vstupné vybírali nižší částku, avšak účast byla podmíněna zaplacením např. rezervace stolu či šatny. Zpravidla tuhle částku, která dříve nepodléhala poplatku ze vstupného, nastavili vyšší. Poplatek se pak vybíral pouze z nižší částky, která byla označena za vstupné. Proto byla zavedena nová úprava, která stanoví, že se poplatek vybírá z celé vybrané částky, která je potřeba pro samotnou účast na akci, tj. vstupné a případně další částky, jako jsou například již zmíněné rezervace stolů. K této změně došlo na základě judikátu 1Afs 5/2011-86, který řešil problém vstupného na veletrh cestovního ruchu a hotelnictví MADI® Travel Market. Žalobkyně nevybírala vstupné, ale pouze registrační poplatek ve výši 300 Kč při platbě předem, na místě potom 500 Kč. Bez zaplacení poplatku ale nebyla možná účast na veletrhu. Nejvyšší správní soud stanovil, že je vstupné třeba vykládat z pozice účastníka. Za vstupné musíme tedy považovat to, co musí účastník zaplatit za možnost účasti na akci, ne pouze částku, kterou za vstupné označí pořadatel.

osvobozeny pouze akce, z nichž jde celý výtěžek na charitativní nebo veřejně prospěšné účely. Obecně závaznou vyhláškou lze osvobození rozšířit o další druhy akcí či pro určité subjekty.²³

Za poplatníky jsou označeni pořadatelé bez ohledu na to, zda se jedná o fyzické či právnické osoby. Finanční zátěž se ale projeví v ceně vstupného a dopadne tak na účastníky akce, nikoliv na pořadatele.

Sazba tohoto poplatku je od ostatních specifická tím, že není stanovena pevnou sazbou, ale procentuální. Jedná se až o 20 % z celkového vybraného vstupného, které musí být snižené o daň z přidané hodnoty. Obce si potom samy stanoví přesnou výši poplatku v procentech nebo mohou také zavést paušální poplatek, a to nejčastěji v případech, kdy se jedná o opakovanou akci (to však není pravidlem).²⁴

Tabulka výnosu z místního poplatku ze vstupného:²⁵

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	49 847,7
2015	52 920,2
2016	62 234,9
2017	69 031,9

2.5. Místní poplatek z ubytovací kapacity

Rozdíl mezi poplatkem z ubytovací kapacity a poplatkem za lázeňský nebo rekreační pobyt spočívá převážně v tom, že u poplatku z ubytovací kapacity není rozhodující účel pobytu, tzn., že se tento poplatek odvádí například i z pracovních či vzdělávacích pobytů. Předmětem je tedy přechodné ubytování v zařízeních k tomu určených, a to za úplatu. Výjimkou jsou ubytovací kapacity v zařízeních pro přechodné ubytování studentů, ubytovací kapacity ve zdravotnických a lázeňských zařízeních (pouze v případě, že nejsou používány jako hotelová zařízení) a ubytovací kapacity sloužící k sociálním a charitativním účelům.

Druhým rozdílem, který můžeme mezi těmito poplatky najít, je v osobě poplatníka. Zatímco u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt byl ubytovatel pouze plátcem a povinnost uhradit poplatek byla na osobách ubytovaných, u poplatku z ubytovací kapacity je poplatníkem přímo ubytovatel, tedy osoba, která poskytuje přechodné ubytovací služby za úplatu. Tento

²³ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. 253 s.

²⁴ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 96 s.

²⁵ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

poplatek se ale promítne do ceny za ubytování, takže finančně zatíží opět ubytovanou osobu. Obdobně jako u poplatku za rekreační a lázeňský pobyt má ubytovatel povinnost vést evidenční knihu se všemi potřebnými údaji vyjma údaje o účelu pobytu.

Sazba tohoto poplatku může činit až 6 Kč na den a využitě lůžko, obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek i paušální částkou.²⁶

Tabulka výnosu z místního poplatku z ubytovací kapacity:²⁷

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	223 913,0
2015	239 546,3
2016	252 019,3
2017	278 501,1

2.6. Místní poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Zavedení tohoto poplatku má primárně fiskální funkci. Regulaci zajišťují značky zákazu vjezdu. Poplatek je potom tedy placen za vjezd do míst, kde to umístění zákazové značky nedovoluje.²⁸

Poplatníky se stávají fyzické či právnické osoby, kterým bylo takové povolení vydáno. Od poplatku jsou osvobozeny osoby, které mají trvalý pobyt nebo vlastní nemovitost ve vybraném místě, a zároveň také osoby jim blízké (těmi se rozumí příbuzní v řadě přímé, sourozenci a manžel nebo partner dle zákona upravujícího registrované partnerství, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném a dále i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí²⁹), manželé a jejich děti. Dále také osoby, které v tom místě používají nemovitost k podnikání nebo veřejně prospěšné činnosti anebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP/P se svými průvodci.

Do novely zákona, která vešla v účinnost 1. července 2017, činila sazba za poplatek maximálně 20 Kč za jeden den. V současné právní úpravě činí poplatek desetinásobek původní sazby, tedy až 200 Kč za každý započatý den.³⁰

²⁶ PELC, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011. s 80-84.

²⁷ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

²⁸ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 99.

²⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 22

³⁰ Zákon č. 170/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní, čl. VII. odst. 2.

Tabulka výnosu z místního poplatku za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst:³¹

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	21 808,9
2015	20 207,0
2016	18 445,8
2017	18 900,7

2.7. Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu

Co se týče komunálního odpadu, mají obce na výběr ze dvou zákonem stanovených možností, jak jej zpoplatnit. První možností je poplatek dle zákona 565/1990 Sb., o místních poplatcích (dále též poplatek za provoz systému odpadů), druhou možností je poté řídit se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech. V rámci této práce se budu zabývat pouze poplatkem dle zákona o místních poplatcích.

Předmětem tohoto poplatku je tedy samotná skutečnost, že obec zajišťuje shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu. Nejedná se tedy o poplatek za určitou službu, povinnost platit jej mají všechny osoby, i když nevyprodukují žádný odpad.³² Zde bych chtěla uvést dle mého názoru nejvýznamnější odlišnost mezi poplatkem dle zákona o místních poplatcích a poplatkem dle zákona o odpadech. Zatímco dle zákona o místních poplatcích platí poplatek každá fyzická osoba s trvalým pobytem v obci bez ohledu na produkci odpadu, § 17a odst. 2 zákona o odpadech obsahuje ustanovení, které ukládá povinnost každé fyzické osobě, při jejíž činnosti vzniká odpad. Plátcem je poté vlastník nemovitosti.

Poplatníkem je tedy každá fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, které byl povolen trvalý nebo přechodný pobyt na dobu delší 90 dnů, která pobývá na území ČR přechodně po dobu delší tří měsíců nebo které byla udělena mezinárodní ochrana nebo dočasná ochrana. Dále je to také každá fyzická osoba, která vlastní na území obce nemovitost určenou k individuální rekreaci nebo vlastní byt či dům, ve kterém není hlášena k pobytu žádná fyzická

³¹ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

³² PELC, Vladimír. Místní poplatky. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011. 99-100 s.

osoba. V tomto případě má povinnost odvést poplatek za jednu fyzickou osobu, má-li však k nemovitosti vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně.³³

Pokud tvoří domácnost více fyzických osob, může za ně poplatek platit jedna osoba. V případě fyzických osob žijících v rodinném či bytovém domě může poplatek odvádět buď vlastník nemovitosti nebo správce. Těmto osobám je přidělena povinnost uvést obci údaje o fyzických osobách, za něž poplatek hradí.³⁴

Zákon myslí také na osvobození určitých skupin fyzických osob od poplatku. Jedná se o osoby umístěné do dětského domova pro děti do 3 let, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy, dále osoby umístěné do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc anebo osoby umístěné v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení.³⁵

Sazba poplatku se skládá ze dvou částí. První částka má stanovenou nejvyšší možnou hranici 250 Kč za osobu na kalendářní rok. Druhou částku určí obec na základě skutečných výdajů za předchozí kalendářní rok, přičemž může činit nejvíce 750 Kč za osobu na jeden kalendářní rok.³⁶ Pokud však povinnost netrvá celý kalendářní rok, ale pouze jeho část, umožňuje zákon zaplatit pouze poměrnou část poplatku. Rozhodujícím je přitom stav na konci měsíce.³⁷

Tabulka výnosu z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu:³⁸

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	3 534 244,3
2015	3 565 910,1
2016	3 579 382,9
2017	3 601 787,1

³³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b odst. 1.

³⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b odst. 2.

³⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b odst. 3.

³⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b odst. 5.

³⁷ PELC, Vladimír. Místní poplatky. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011. s. 107.

³⁸ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

2.8. Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

Jedná se o nejnovější a zároveň nejméně oblíbený, tedy i nejméně výnosný, místní poplatek. Důvodem je nejspíše nedostatečná právní úprava, která obcím dostatečně neumožňuje vydat obecně závaznou vyhlášku a současně jim komplikuje následnou správu poplatku.

Předmětem tohoto poplatku je zhodnocení stavebního pozemku, a to možností jeho připojení k vybudované kanalizaci či vodovodu. Zhodnocením je třeba rozumět zvýšení ceny stavebního pozemku, který doposud neměl možnost připojit se na stavbu vodovodu či kanalizace.³⁹

Subjektem je vlastník pozemku, který byl zhodnocen právě možností připojení na obecní kanalizaci či vodovod. Pokud má vlastnické právo k pozemku více osob, jsou povinny zaplatit jej společně a nerozdílně.

Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Výši si potom stanoví každá obec obecně závaznou vyhláškou, a to za každý 1 m².⁴⁰

Tabulka výnosu z místního poplatku za zhodnocení stavebního pozemku:⁴¹

Rok	Výnos z poplatku v tis. Kč
2014	9 608,9
2015	10 691,6
2016	16 738,5
2017	28 985,6

³⁹ RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. s. 125-126.

⁴⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., zákon o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10c.

⁴¹ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

3. Správa poplatků

V této kapitole bych chtěla pouze stručně představit základy správy místních poplatků.

Stanovení poplatků je v kompetenci obce v rámci její samostatné působnosti. Obec je zavádí obecně závaznou vyhláškou, ve které musí být stanoveny všechny podrobnosti týkající se vybírání poplatku, sazby, vzniku a zániku poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy či osvobození, způsob platby a u poplatku za užívání veřejného prostranství musí určit místa, která tomuto poplatku podléhají.⁴²

Poplatník má těmito obecně závaznými vyhláškami stanovenou ohlašovací povinnost. To znamená, že ve stanovených lhůtách musí správci daně ohlásit potřebné skutečnosti pro stanovení poplatku.^{43 44}

Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad, a to v přenesené působnosti. Místní poplatky, které nejsou zaplacený poplatníkem nebo odvedeny včas a ve správné výši plátcem, budou vyměřeny obecním úřadem pomocí platebního výměru, v případě poplatníka je možnost vyměřit také hromadným předpisným seznamem. Obecní úřad může tyto poplatky zvýšit až na trojnásobek, avšak další penále, úroky či pokuty jsou zakázány (kromě pořádkových pokut a pokut za nesplnění povinností).⁴⁵ Pokud vznikne nedoplatek na poplatku poplatníkovi, který nebyl ke dni jeho splatnosti zletilý a nenabyl plné svéprávnosti nebo byl ke dni splatnosti omezen na svéprávnosti a byl mu udělen opatrovník, přechází poplatková povinnost na zákonného zástupce či opatrovníka. Je-li jich více, jsou povinni platit společně a nerozdílně.⁴⁶

Ve výjimečných případech může obecní úřad prominout poplatek nebo jeho příslušenství, a to buď zcela nebo pouze částečně, lze-li to ospravedlnit vzhledem k okolnostem nebo při mimořádných nebo živelných událostech. Rozhodnutí o prominutí při mimořádných událostech se oznamuje vyvěšením na úřední desce a způsobem umožňující dálkový přístup.⁴⁷

⁴² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14.

⁴³ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. s. 254.

⁴⁴ Údaje, které musí poplatník ohlásit, jsou stanoveny v § 14a zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 11.

⁴⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 12.

⁴⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, §§ 16a, 16b.

4. Rozpočty obcí

4.1. Rozpočtový proces územních rozpočtů

Rozpočtový proces na úrovni územních rozpočtů je právem stanovený postup správních orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů.⁴⁸ Proces můžeme rozdělit do šesti etap, a to sestavení rozpočtu, schvalování, publikace, hospodaření, kontrolu a jeho hodnocení.⁴⁹

První fáze je sestavení místního rozpočtu, které patří k výkonu její samostatné působnosti. Rozpočet se vypracovává v návaznosti na rozpočtový výhled⁵⁰ a přihlíží se zejména k výnosu místních daní, poplatků, sdílených daní a dotací, výdajům na rozvoj ve veřejném sektoru a výdajům na ekonomický rozvoj. Návrh sestavuje většinou finanční výbor a musí být zveřejněn nejméně 15 dnů před projednáním v obecním zastupitelstvu, aby měli občané možnost se k němu vyjádřit.⁵¹

Druhou fází je schvalování rozpočtu, při kterém se schvaluje jak struktura příjmů a výdajů, tak i celková výše rozpočtu. Neschválí-li se rozpočet před začátkem rozpočtového roku (tj. do 1. ledna), hospodaří obec v rámci tzv. rozpočtového provizoria. Rozpočtové příjmy a výdaje, které byly uskutečněny v období rozpočtového provizoria, se následně stanou příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.⁵²

Obec musí rozpočet po jeho schválení publikovat, a to na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení, a zároveň oznámí na úřední desce, kde je publikován v elektronické podobě a kde je možné nahlédnout do jeho tištěné podoby.⁵³

Následné hospodaření s rozpočtem představuje velmi složitý proces. Shromažďují se finanční prostředky, rozdělují se, přerozdělují a užívají. Dochází tak k realizaci maximální výše veřejných financí. V průběhu rozpočtového roku také může dojít k potřebě změnit schválený rozpočet. Možné je to pouze z důvodů organizačních, metodických či věcných změn.⁵⁴

⁴⁸ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 120.

⁴⁹ MRKÝVKA, Petr. *Finanční správa*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. s. 192.

⁵⁰ Viz kapitola 4.4.3. Rozpočtový výhled

⁵¹ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 122-123.

⁵² JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 124.

⁵³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 11 odst. 4.

⁵⁴ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 125.

Možnost kontrolovat vlastní hospodaření náleží dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, orgánům dané obce. Zastupitelstvo zřizuje kontrolní výbor, který kontroluje plnění usnesení, dodržování právních norem a plní další kontrolní úkoly, kterými je pověřen.⁵⁵ Obce mají povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok. Předmětem přezkumu jsou údaje o ročním hospodaření obce, které tvoří součást závěrečného účtu. Přezkum u obcí provádí krajský úřad.⁵⁶

K uzavření rozpočtového hospodářství obce slouží závěrečný účet, do kterého se po skončení kalendářního roku zpracovávají údaje týkající se hospodaření dané obce. Jeho součástí je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtu krajů, obcí, státním fondům a dalším rozpočtům a také k hospodaření dalších osob.⁵⁷

4.2. Rozpočet obce

Rozpočtem obce můžeme rozumět finanční plán, kterým se řídí financování obce. Rozpočet obce by měl být vyrovnaný, avšak existují i výjimky, kdy je umožněno sestavit rozpočet buď přebytkový nebo deficitní. Vedle rozpočtu mají obce možnost zřizovat tzv. finanční fondy účelové či bezúčelové, jejichž příjmy jsou buď přebytky z rozpočtů za uplynulé roky nebo z mimořádných příjmů.⁵⁸

Rozpočet obce můžeme označit také za nástroj obecní politiky. Obec využívá obecní rozpočet jako nástroj zabezpečení a financování úkolů, které plní jak v samostatné, tak přenesené působnosti. Jelikož obce plní i úkoly, které na ně přenáší vláda, nemohou být nikdy plně finančně soběstačné a získávají tak finanční prostředky do svých rozpočtů i ze státního rozpočtu.⁵⁹

4.2.1. Vnitřní struktura rozpočtů obcí

Obsahem rozpočtů obcí jsou jejich příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace. Všechny příjmy a výdaje se třídí z několika hledisek.⁶⁰

Z druhového hlediska členíme příjmy a výdaje na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté dotace, běžné výdaje, kapitálové výdaje a financování. Dle odvětví je dále třídíme do šesti skupin. Jedná se o zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní

⁵⁵ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. s. 145.

⁵⁶ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 1, § 4.

⁵⁷ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. s. 148.

⁵⁸ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 99.

⁵⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Nakladatelství Codex Bohemia, s. r. o., 1997. s. 126-127.

⁶⁰ Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politiku zaměstnanosti, bezpečnost státu a právní ochranu a všeobecnou veřejnou správu a služby. Dalším důležitým hlediskem je třídění konsolidační, které třídí výdaje a příjmy uskutečněné uvnitř soustavy rozpočtů, a to v případě, že to není vyjádřeno v druhovém třídění. Rozlišujeme převody uvnitř peněžního fondu, dotace přijaté z území jiného okresu nebo kraje, splátky půjčených prostředků přijatých z území jiného okresu nebo kraje, dotace poskytnuté na území jiného okresu nebo kraje a půjčené prostředky poskytnuté na území jiného okresu nebo kraje.⁶¹

Dle těchto hledisek bychom místní poplatky mohli zařadit do kategorie daňových příjmů. Z druhového hlediska se jedná o příjmy v rámci všeobecné veřejné správy a služby.

4.2.2. Příjmy rozpočtu obce

Mezi příjmy rozpočtu obce řadíme příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů, příjmy z místních poplatků a výnosy z daní či podíly na nich, dotace ze státního rozpočtu, státních fondů a kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, přijaté peněžité dary a příspěvky a nebo jiné příjmy dle zvláštních zákonů. Obec může použít také finanční prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu.⁶²

4.2.3. Výdaje rozpočtu obce

Výdaje rozpočtu obce tvoří závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v samostatné či přenesené působnosti, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů a ze smluvních vztahů vlastních organizací, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo dalšími subjekty, úhrada úroků z půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec a jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce.⁶³

⁶¹ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 100-101.

⁶² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 7

⁶³ JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. s. 105.

5. Místní poplatky jako rozpočtový příjem obcí

Místní poplatky jsou jedním z vlastních příjmů obce. Jejich podíl na rozpočtových příjmech však není vysoký, v závislosti na počtu obyvatel dané obce se pohybuje v rozmezí 1 – 10 %. Jak jsem již zmiňovala v kapitole týkající se místních poplatků, obce mají zákonem stanovenou možnost upravovat pomocí obecně závazných vyhlášek výši poplatků, a tak přizpůsobit poplatky místním podmínkám.⁶⁴

V této kapitole budu vycházet převážně z údajů pro roky 2014 – 2017, jelikož v době vypracovávání bakalářské práce nebyly zveřejněny potřebné dokumenty za rok 2018 (např. závěrečné účty obcí).

5.1. Celkové příjmy obcí

V roce 2017 dosáhly celkové příjmy obcí 297,6 mld. Kč. Meziročně tak vzrostly o 15,6 mld. Kč. Na růstu se nejvýrazněji podílely vlastní příjmy obcí, které meziročně navýšily o 13,3 mld. Kč. Pro větší přehlednost příjmů rozdělených dle kategorií vkládám tabulku, kde bude možnost porovnat i růst oproti roku 2014, 2015 a 2016.⁶⁵

Tabulka příjmů obcí – srovnání příjmů pro rok 2014, 2015, 2016 a 2017 (v mil. Kč):⁶⁶

Typ příjmů:	2014	2015	2016	2017
Daňové	170 087,3	175 393,7	190 750,6	206 315,8
Nedaňové	33 299,8	31 640,4	31 363,3	30 623,6
Kapitálové	6 297,8	5 477,3	7 877,5	6 350,1
Přijaté transfery	69 464,3	75 171,2	52 039,3	243 289,5
Celkem	279 139,4	287 692,3	282 030,7	297 634,7

Dále bychom mohli rozdělit kategorii daňových příjmů do dalších jednotlivých kategorií. Z důvodu lepší přehlednosti opět vkládám tabulku pro srovnání.

⁶⁴ ŘEZNIČKOVÁ, Kristýna. *Výlučné daňové příjmy obcí*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2016. s. 111-112.

⁶⁵ Státní závěrečný účet územních samosprávných celků pro rok 2017, dostupný na: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu/2017/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu-33096>, s. 13.

⁶⁶ Státní závěrečné účty územních samosprávných celků pro rok 2014, 2015, 2016 a 2017.

Tabulka daňových příjmů obcí – srovnání pro rok 2014, 2015, 2016 a 2017 (v mil. Kč):⁶⁷

Typ příjmu:	2014	2015	2016	2017
Daň z příjmů fyzických osob	37 225,4	38 924,1	44 780,5	47 845,9
Daň z příjmů právnických osob	39 289,0	41 200,0	45 762,2	47 070,6
Daň z přidané hodnoty	67 631,5	68 760,7	72 522,5	82 544,5
Daně a poplatky z vybr. činností	15 967,6	16 174,7	17 098,7	18 089,1
Daň z nemovitých věcí	9 973,5	10 333,8	10 585,7	10 765,1

Pro mou práci je nejdůležitější příjem z místních poplatků, proto vkládám tabulku s rozepsanými příjmy z jednotlivých poplatků opět pro roky 2014, 2015, 2016 a 2017.

Tabulka výnosů z jednotlivých místních poplatků – srovnání pro rok 2014, 2015, 2016, 2017 (v tis. Kč):⁶⁸

Poplatek:	2014	2015	2016	2017
Za provoz systému odpadů	3 534 244,3	3565 910,1	3 579 382,9	3 601 787,1
Ze psů	277 193,4	276 639,4	274 190,4	274 397,5
Za lázeňský nebo rekreační pobyt	304 052,7	326 569,6	351 406,5	386 948,5
Za užívání veřejného prostranství	633 744,4	632 412,4	620 514,5	635 005,0
Ze vstupného	49 847,7	52 920,2	62 234,9	69 031,9
Z ubytovací kapacity	223 913,0	239 546,3	252 019,3	278 501,1
Za povolení k vjezdu	21 808,9	20 207,0	18 445,8	18 900,7
Za zhodnocení staveb. pozemku	9 608,9	10 691,6	16 738,5	28 985,6
Celkem	5 054 413,3	5 124 896,4	5 174 932,6	5 293 557,5

5.2. Místní poplatky ve statutárním městě Zlíně

V této kapitole bych se chtěla zabývat místními poplatky vybíranými na území města Zlína. Ráda bych také porovнала výnosy z poplatků s obcemi s nižším počtem obyvatel. Zajímají mě zejména rozdíly v procentuální výši příjmů z místních poplatků v rámci celkových příjmů obcí.

Statutární město Zlín zavedlo na svém území čtyři místní poplatky z osmi možných. Jedná se o poplatek za provoz systému odpadů, poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství a poplatek z ubytovací kapacity. Budu porovnávat příjmy od roku 2014, avšak

⁶⁷ Státní závěrečné účty územních samosprávných celků pro rok 2014, 2015, 2016 a 2017.

⁶⁸ Interní informace Ministerstva financí získané na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

u poplatku z ubytovací kapacity pouze za roky 2016 a 2017, jelikož v předchozích letech nebyl na území Zlína zaveden.

Na území Zlína se nevybírání místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt a to z důvodu, že se nejedná o typické rekreační či lázeňské centrum, ekonomicky by nebyl velmi významný a jeho úlohu částečně plní poplatek z ubytovací kapacity. Poplatek ze vstupného město Zlín nechce vybírat, jelikož tak podporuje konání kulturních akcí na svém území. Důvodem pro nezavedení poplatku za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst je ten, že se na území města Zlína prozatím nenacházejí místa, kde by bylo potřeba vjezd motorových vozidel regulovat. Regulováno je pouze parkování v určitých místech formou zpoplatnění. Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku není zaveden, neboť praxe je taková, že v rozvojových lokalitách si vlastníci pozemků budují kanalizaci sami a pak ji městu bezúplatně předávají.⁶⁹

Na úvod bych zde ráda zmínila údaje týkající se celkových příjmů města Zlína a příjmů z poplatků.

Tabulka příjmů z místních poplatků v poměru k celkovým příjmům města Zlína - srovnání pro roky 2014, 2015, 2016, 2017 (v Kč):⁷⁰

Rok	Celkový příjem	Příjem z poplatků	V %
2014	1 576 246 222,84	33 022 429,62	2,1
2015	1 490 825 119,10	33 641 536,50	2,3
2016	1 516 207 159,93	32 778 287,72	2,2
2017	1 596 779 594,37	34 010 511,79	2,1

5.2.1. Místní poplatek za provoz systému odpadů ve Zlíně

Aktuálně je tento poplatek ve Zlíně upraven vyhláškou č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, která nabyla účinnosti k 1. 1. 2018.

Vyhláška stanovuje sazbu poplatku na 500 Kč, přičemž 250 Kč je pevná stanovená sazba v maximální možné zákonem stanovené částce a 250 Kč je částka stanovená výpočtem

⁶⁹ Informace získaná na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

⁷⁰ Informace získané ze závěrečných účtů města Zlína, dostupné zde: <https://www.zlin.eu/rozpocety-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>

nákladů města na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka (maximální zákonem stanovená sazba je 750 Kč).⁷¹ Ohlašovací povinnost v případě vzniku či zániku poplatkové povinnosti nebo při změně údajů v ohlášení je stanovena na 15 dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala.⁷²

Kromě základních zákonem stanovených úlev a osvobození (viz kapitola 2.7.), obsahuje tato vyhláška ustanovení, která tyto úlevy a osvobození rozšiřují. Úleva ve výši 40% sazby poplatku se poskytuje poplatníkům, kteří jsou osobami od 65 let věku, osobami do 18 let věku, nebo osobami s trvalým pobytem v budovách mimo dostupná místa svozu. Zcela osvobozeni jsou poplatníci, kteří se z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí zdržují mimo území města v příslušném kalendářním roce více než 10 měsíců, a zároveň mají trvalý pobyt na území města po dobu celého kalendářního roku, za který budou toto osvobození uplatňovat, dále ti, kteří se z důvodu pobytu v jiné obci České republiky, spojeného s úhradami za komunální odpad, zdržují mimo území města v příslušném kalendářním roce více než 10 měsíců, a zároveň mají trvalý pobyt ve Zlíně. Osvobozeni jsou také poplatníci, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve výkonu vazby, jsou umístěni do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy, jsou umístěni do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého, nebo jsou umístěni v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení.⁷³

Splatnost poplatku je stanovena buď jednorázově do 15. 5. příslušného kalendářního roku nebo ve dvou stejných splátkách, a to do 15. 5. a 15. 9. příslušného kalendářního roku.⁷⁴

Tabulka výnosu z místního poplatku za provoz systému odpadů – porovnání výnosu za rok 2014, 2015, 2016 a 2017 (v Kč):⁷⁵

⁷¹ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, čl. 4.

⁷² Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, čl. 3 odst. 1 a 4.

⁷³ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, čl.5.

⁷⁴ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, čl.6.

⁷⁵ Informace získané ze závěrečných účtů města Zlína, dostupné zde: <https://www.zlin.eu/rozpocety-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>

Rok	2014	2015	2016	2017
Výnos	30 457 877,81	31 303 284,92	30 188 560,80	30 783 602,77
Z celkových příjmů z poplatků	92 %	93 %	92 %	90,5 %

5.2.2. Místní poplatek ze psů ve Zlíně

Poplatek ze psů je ve Zlíně upraven obecně závaznou vyhláškou č. 10/2017 o místním poplatku ze psů.

Sazba poplatku je stanovena dle místa trvalého pobytu a zároveň rozlišuje bydlení v bytech a rodinných domech. Pokud vlastník psa bydlí v místech stanovených v příloze vyhlášky (jedná se o centrum Zlína), za jednoho psa v bytovém domě zaplatí 1000 Kč, v rodinném domě 500 Kč. Za druhého a každého dalšího psa je stanoven poplatek 1500 Kč v bytovém domě a 750 Kč v rodinném domě. Nebydlí-li vlastník v oblastech stanovených v příloze, zaplatí za jednoho psa v bytovém domě 500 Kč, v rodinném 250 Kč. Za druhého a každého dalšího psa je stanoven poplatek ve výši 1000 Kč v bytovém domě a 500 Kč v rodinném domě. Poplatníci, kteří jsou poživateli invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jejich jediným zdrojem příjmů, anebo poživatelů sirotčího důchodu, mají sníženou sazbu bez ohledu na bydliště. Poplatek za jednoho psa činí 200 Kč, za druhého a každého dalšího 300 Kč.⁷⁶

Kromě základního osvobození od poplatku, které stanoví zákon, upravuje vyhláška ještě další možnosti. Plně osvobozeni jsou tak majitelé psů, kteří převzali psa z útulku zřízeného statutárním městem Zlínem, a to po dobu 24 měsíců od jeho převzetí, dále ti, kteří nechali svého psa opatřit čipem aplikovaným do podkoží nebo do svalu, a to po dobu 12 měsíců od aplikace čipu, anebo kteří nechali u svého psa provést kastraci, a to po dobu 12 měsíců od jejího provedení.⁷⁷

Ohlašovací povinnost je stejně jako u poplatku za provoz systému odpadu stanovena na 15 dní ode dne vzniku, zániku či změny rozhodné skutečnosti.⁷⁸ Splatnost poplatku ve výši do 1 000,- Kč je stanovena jednorázově do 30. 4. Je-li poplatek vyšší, může být splacen buď jednorázově do 30. 4., nebo ve dvou stejných splátkách, a to do 30. 4. a 30. 9.⁷⁹

⁷⁶ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 10/2017 o místním poplatku ze psů. čl. 4 odst. 1, 2 a 5.

⁷⁷ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 10/2017 o místním poplatku ze psů. čl. 5 odst. 3.

⁷⁸ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 10/2017 o místním poplatku ze psů. čl. 3.

⁷⁹ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 10/2017 o místním poplatku ze psů. čl.6.

Tabulka výnosu z místního poplatku ze psů – porovnání výnosu za rok 2014, 2015, 2016 a 2017 (v Kč):⁸⁰

Rok	2014	2015	2016	2017
Výnos	2 170 116,81	2 093 656,58	2 080 214,92	2 199 526,02
Z celkových příjmů z poplatků	6,6 %	6,2 %	6,4 %	6,5 %

5.2.3. Místní poplatek za užívání veřejného prostranství ve Zlíně

Tento poplatek byl ve Zlíně zaveden obecně závaznou vyhláškou č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.

Pro účely určení sazby tohoto poplatku je město rozděleno do zóny A (nejbližší centrum Zlína) a zóny B. V zóně A se sazba poplatku pohybuje v rozmezí 3 – 20 Kč za každý započatý den a m² (nejnižší sazba stanovena např. za užívání pro sportovní nebo kulturní akce, nevyšší pro umístění reklamního zařízení). V zóně B jsou sazby stanoveny od 2 – 10 Kč. V případech vyhrazení trvalého parkovacího místa je částka stanovena paušálně. V oblastech stanovených zvláštním právním předpisem činí poplatek 14 500 Kč za rok, mimo tyto oblasti 9 500 Kč.⁸¹

Vyhláška obsahuje spoustu osvobození a úlev. Úplně osvobozeno je například užívání veřejného prostranství městem a právníckými osobami, jejichž zřizovatelem, zakladatelem nebo společníkem je město; dále pro kulturní a sportovní akce, na kterých není vybíráno vstupné; umístěním dočasných staveb nebo zařízení sloužících pro poskytování prodeje nebo služeb na tržišti „Pod Kaštany“ a na náměstí Míru; pro provádění výkopových prací a umístění skládek materiálu v souvislosti s odstraňováním havárií inženýrských sítí, a to v jednotlivých případech po dobu maximálně 35 dnů, nebo například pro potřeby filmových a televizních děl.⁸² V případě úlev se cena poplatku v zóně A pohybuje od 3 Kč do 10 Kč, v zóně B v rozmezí 2 – 10 Kč za započatý m² a den. U paušálních částek za vyhrazení trvalého parkovacího místa je poskytnuta úleva fyzickým osobám v místě jejich trvalého bydliště, kdy poplatek činí 4 000 Kč, a fyzickým osobám, které v místě vlastní nemovitost je poplatek snížen na 7 000 Kč.⁸³

⁸⁰ Informace získané ze závěrečných účtů města Zlína, dostupné zde: <https://www.zlin.eu/rozpocety-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>

⁸¹ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 7.

⁸² Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 8 odst. 1.

⁸³ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 8 odst. 2 a 3.

Ohlašovací povinnost je stanovena nejpozději na den předcházející započetí užívání veřejného prostranství⁸⁴ a splatná je nejpozději v den započetí užívání (u paušálních lze zaplatit ve dvou splátkách, přičemž první musí být uhrazena nejpozději v den započetí užívání veřejného prostranství).⁸⁵

Tabulka výnosu z místního poplatku za užívání veřejného prostranství – porovnání výnosu za rok 2014, 2015, 2016 a 2017 (v Kč):⁸⁶

Rok	2014	2015	2016	2017
Výnos	400 456,00	244 595,00	210 304,00	207 807,00
Z celkových příjmů z poplatků	1,2 %	0,7 %	0,6 %	0,6 %

5.2.4. Místní poplatek z ubytovací kapacity ve Zlíně

Nejpozději zavedeným místním poplatkem na území Zlína je právě poplatek z ubytovací kapacity. Byl přijat obecně závaznou vyhláškou č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity, která je účinná od 1. 8. 2016.

Tento poplatek byl ve Zlíně zaveden jako kompenzace nákladů, které městu vznikají v souvislosti s propagací turistického ruchu a ubytovacích kapacit na jeho území. Ubytovací kapacity ve Zlíně prezentuje město zdarma ve svých tištěných propagačních materiálech, na svých webových stránkách, veletrzích a dalších prezentačních akcích. Mnoho provozovatelů ubytovacích zařízení si rovněž chodí na radnici zdarma odebírat tištěné informační a propagační materiály, které pak nabízejí svým ubytovaným klientům (zejména se jedná o mapu centra, cyklomapu, průvodce městem, informační brožury o zlínské architektuře, apod.).⁸⁷

Ohlašovací povinnost je stanovena stejně jako u místního poplatku za provoz systému odpadů a poplatku ze psů, a to do 15 dnů ode dne vzniku, zániku či změny této povinnosti.⁸⁸

Sazba je stanovena nejvyšší zákonem umožněná, a to na 6 Kč za využití lůžko a den.⁸⁹ Poplatek je splatný vždy čtvrtletně, a to do 15 dnů po uplynutí kalendářního čtvrtletí.⁹⁰

⁸⁴ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 6.

⁸⁵ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, čl. 9.

⁸⁶ Informace získané ze závěrečných účtů města Zlína, dostupné zde: <https://www.zlin.eu/rozpocety-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>

⁸⁷ Informace získaná na základě žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

⁸⁸ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity. čl. 3.

⁸⁹ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity. čl. 5.

⁹⁰ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity. čl. 7.

Kromě zákonem stanovených osvobození nepodléhají poplatku z ubytovací kapacity také ubytovny.⁹¹

Tabulka výnosu z místního poplatku z ubytovací kapacity – porovnání výnosu za rok 2016 a 2017 (v Kč):⁹²

Rok	2016	2017
Výnos	299 208,00	819 576,00
Z celkových příjmů z poplatků	0,9 %	2,4 %

5.3. Porovnání s obcemi s nižším počtem obyvatel

V této kapitole bych chtěla porovnat procentuální podíl poplatkových příjmů na celkových příjmech města Zlína s procentuálními podíly menších obcí v jeho blízkosti. Obce jsem rozdělila do tří kategorií dle počtu obyvatel. První kategorií jsou obce s počtem obyvatel do 1000, druhou kategorií tvoří obce do 10 000 obyvatel a třetí kategorií jsou obce s vyšším počtem obyvatel. V rámci druhé kategorie bych se chtěla zvláště věnovat městu Luhačovice, jelikož se jedná o lázeňské město a je zde vidět značný rozdíl v příjmech z poplatků oproti ostatním městům ve stejné kategorii.

5.3.1. Kategorie 1 – obce do 1000 obyvatel

Pro kategorii 1 jsem porovnávala obce Kurovice (249 obyvatel), Míškovice (644 obyvatel), Lehotice (387 obyvatel) a Lípa nad Dřevnicí (850 obyvatel).

Tabulka příjmů z poplatků obcí první kategorie – srovnání pro roky 2014-2017:⁹³

Kurovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	121 388	123 880	121 750	117 325
Celkový příjem	5 012 399	4 645 324	4 524 827	4 523 751
Procentuální příjem	2,5 %	2,7 %	2,7 %	2,6 %
Míškovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	291 124	307 451	320 028	334 079
Celkový příjem	5 936 000	6 799 000	7 032 300	7 110 100
Procentuální příjem	4,9 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Lehotice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	184 872	202 896	197 878	210 228

⁹¹ Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity. čl. 6 písm. d.

⁹² Informace získané ze závěrečných účtů města Zlína, dostupné zde: <https://www.zlin.eu/rozpocet-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>

⁹³ Informace získané ze závěrečných účtů obcí zveřejněných na jejich úřední desce a na základě žádostí o informace na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Celkový příjem	6 035 353	7 958 892	6 056 850	8 295 081
Procentuální příjem	3 %	2,5 %	3,3 %	2,5 %
Lípa nad Dřevnicí	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	334 823	352 300	360 700	363 150
Celkový příjem	12 316 733	12 104 299	13 640 336	15 168 509
Procentuální příjem	2,7 %	2,9 %	2,6 %	2,4 %

Před získáváním informací u těchto obcí jsem se domnívala, že poměr jejich celkových příjmů a příjmů z poplatků bude vyšší, než u větších obcí s vyšším počtem obyvatel a oproti městu Zlínu jsem očekávala výraznější rozdíl. Proto mne velmi překvapilo, že se většina obcí pohybuje v rozmezí 2,4 % - 2,9 %. Jedinou výjimku v této kategorii tvoří obec Míškovice, která se blíží k 5 %.

Předpokládala jsem, že tak malé obce nebudou mít vysoké ostatní příjmy, a proto by příjmy z poplatků měly tvořit větší část celkových příjmů i přesto, že mají nastavené nižší sazby poplatků než větší obce.

U těchto obcí byly zavedeny pouze poplatky ze psů, za provoz systému odpadů a za užívání veřejného prostranství. Obec Kurovice má zavedený také poplatek ze vstupného, avšak za roky 2014 – 2017 z něj nebyly zaznamenány žádné výnosy. Nejvyšší výnosy u všech obcí byly z poplatku za provoz systému odpadů, druhý v pořadí byl poplatek ze psů a nejméně výnosným se ukázal poplatek za užívání veřejného prostranství, který se pohyboval v rozmezí od 1 000 Kč do 7 500 Kč.

Myslím si, že by tyto obce mohly na svém území zavést i další poplatky pro zvýšení svých příjmů, zejména poplatek z ubytovací kapacity a také poplatek za zhodnocení pozemku možností připojení k vybudované kanalizaci či vodovodu. Celorepublikově se jedná o poplatek nejméně výnosný, avšak v posledních letech přibývá neustále více novostaveb a obce by tak na tomhle poplatku mohly zvýšit své příjmy.^{94 95}

5.3.2. Kategorie 2 – obce do 10 000 obyvatel

V této kategorii jsem porovnávala obce Zádveřice – Raková (1 341 obyvatel), Slušovice (2 194 obyvatel), Vizovice (4 789 obyvatel) a lázeňské město Luhačovice (5 500 obyvatel).

⁹⁴ BLAHA, Vratislav. *Statistika výstavby rodinných domů a dřevostaveb v České republice* [online]. stavba.tzb-info.cz/, 17. 5. 2017 [cit. 30. 1. 2019]. Dostupné na <https://stavba.tzb-info.cz/drevostavby/15771-statistika-vystavby-rodinnych-domu-a-drevostaveb-v-ceske-republice>

⁹⁵ Jako příklad můžeme uvést počet postavených domů v roce 2016. Dokončených rodinných domů včetně dřevostaveb bylo na území ČR 16 023, přičemž celorepublikový výnos z tohoto poplatku byl 16 738 500 Kč. Oproti roku 2014 vzrostl počet nově postavených domů o téměř 1 300 a v dalších letech můžeme očekávat i nadále růst. Obce by tak zavedením tohoto poplatku mohly výrazně zvýšit své příjmy.

Tabulka příjmů z poplatků měst a obcí druhé kategorie – srovnání pro roky 2014-2017:⁹⁶

Zádveřice-Raková	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	722 261	719 739	716 439	715 827
Celkový příjem	20 082 000	19 925 000	20 118 000	28 222 000
Procentuální příjem	3,5 %	3,6 %	3,5 %	2,5 %
Slušovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	1 796 000	1 951 000	1 749 000	1 922 000
Celkový příjem	65 552 000	62 645 000	76 200 000	96 236 000
Procentuální příjem	2,7 %	3,1 %	2,3 %	2 %
Vizovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	3 099 131	3 022 011	2 789 438	2 846 648
Celkový příjem	91 466 000	94 490 000	97 918 000	109 347 000
Procentuální příjem	3,4 %	3,2 %	2,8 %	2,6 %
Luhačovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	9 186 800	8 996 154	9 678 810	10 038 145
Celkový příjem	130 734 074	120 889 486	137 302 218	126 317 222
Procentuální příjem	7 %	7,4 %	7 %	7,9 %

Před zpracováním těchto údajů jsem očekávala, že procentuální podíly příjmů z poplatků těchto obcí budou oproti městu Zlínu vyšší. Velmi mne překvapila výše příjmů z místních poplatků města Luhačovice. Předpokládala jsem, že příjmy z místních poplatků zde budou vyšší v důsledku zavedeného poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, avšak neočekávala jsem tak velký rozdíl oproti ostatním obcím v této kategorii.

Obec Zádveřice – Raková má zavedené pouze dva poplatky, a to poplatek za provoz systému svozu odpadů a poplatek ze psů. Myslím si, že by v obci mohl být zaveden také poplatek za užívání veřejného prostranství nebo také poplatek z ubytovací kapacity. Jelikož se obec nachází v blízké vzdálenosti od města Zlína, staví se zde velké množství novostaveb a vzniká spousta nových stavebních parcel. Domnívám se, že by obec mohla v následujících letech výrazně zvýšit své příjmy zavedením místního poplatku za zhodnocení pozemku možností připojení k vybudované kanalizaci či vodovodu.

V obci Slušovice se vybírají poplatky za provoz systému svozu odpadů, poplatek ze psů a za užívání veřejného prostranství. V této obci by podle mého názoru mohli zavést poplatek ze vstupného, jelikož se zde mimo jiné každoročně konají dostihové závody, které přilákají velké množství návštěvníků. V této souvislosti by mohl být zaveden také poplatek z ubytovací kapacity nebo poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.

⁹⁶ Informace získané ze závěrečných účtů obcí zveřejněných na jejich úřední desce a na základě žádostí o informace na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Obce Vizovice a Luhačovice mají kromě těchto poplatků zavedený také poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek ze vstupného a poplatky z ubytovací kapacity. Právě u Luhačovic si můžeme všimnout vyššího příjmu z místních poplatků a to z důvodu, že se jedná o lázeňské město. Nejvýnosnějším poplatkem je zde právě místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.⁹⁷

5.3.3. Kategorie 3 – obce nad 10 000 obyvatel

V této kategorii jsem pro porovnání vybrala města Vsetín (26 182 obyvatel), Uherský Brod (17 533 obyvatel), Otrokovice (18 748 obyvatel) a Holešov (12 226 obyvatel).

Tabulka příjmů z poplatků měst třetí kategorie – srovnání pro roky 2014-2017:⁹⁸

Vsetín	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	15 358 100	15 299 600	15 228 500	15 277 300
Celkový příjem	565 600 600	584 187 000	537 109 590	501 792 877
Procentuální příjem	2,7 %	2,6 %	2,8 %	3 %
Uherský Brod	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	10 039 469	11 404 458	11 162 505	10 768 417
Celkový příjem	347 404 397	444 630 216	415 499 345	459 621 192
Procentuální příjem	2,9 %	2,6 %	2,7 %	2,3 %
Otrokovice	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	9 188 990	9 189 800	9 228 390	9 199 460
Celkový příjem	375 580 000	389 842 000	349 474 000	349 474 430
Procentuální příjem	2,4 %	2,4 %	2,6 %	2,6 %
Holešov	2014	2015	2016	2017
Příjem z poplatků	7 946 664	8 228 144	7 786 943	7 785 889
Celkový příjem	187 904 000	187 159 000	194 283 000	257 585 000
Procentuální příjem	4,2 %	4,4 %	4 %	3 %

Před zpracováním informací jsem očekávala, že procentuální podíl příjmů z místních poplatků na celkové příjmy těchto obcí budou vyšší, než města Zlína, zároveň však nižší oproti menším obcím. Právě ve vztahu k menším obcím jsem předpokládala výraznější rozdíl.

Obce Vsetín a Uherský Brod mají na svém území zavedeny poplatky za systém svozu odpadů, poplatek ze psů, za užívání veřejného prostranství a z ubytovací kapacity. Myslím, že obě obce by mohly obecně závaznou vyhláškou zavést také místní poplatek ze vstupného,

⁹⁷ V roce 2017 činila výše příjmů z poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt v Luhačovicích 5 453 875 Kč. Druhým nejvýnosnějším byl poplatek za provoz systému odpadů, jehož výnos činil 2 907 674 Kč.

⁹⁸ Informace získané ze závěrečných účtů obcí zveřejněných na jejich úřední desce a na základě žádostí o informace na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

jelikož se jedná o větší obce, ve kterých se pořádá značné množství kulturních a sportovních akcí, a mohly by tak zvýšit vlastní příjmy do rozpočtu obce.

V obci Otrokovice se vybírají pouze místní poplatky za systém svozu odpadů, ze psů a užívání veřejného prostranství. Tato obec se nachází v blízkosti města Zlína, se kterým je propojena také městskou hromadnou dopravou. Otrokovice by proto mohly zavést místní poplatek z ubytovací kapacity, jelikož při pořádání významných kulturních či sportovních akcí ve Zlíně (např. Barum Rallye Zlín, Zlín Film Festival) vyhledává spousta návštěvníků ubytování právě v blízkých obcích, a nejčastěji v Otrokovicích právě z důvodu propojení hromadnou dopravou. Také se zde pořádá spousta akcí, proto by mohly zvýšit svůj příjem zavedením poplatku ze vstupného.

Holešov, jako nejmenší obec této kategorie, má ve srovnání nevyšší procentuální výnos z místní poplatků. Vybírá poplatek za systém svozu odpadů, ze psů, ze vstupného a za užívání veřejného prostranství. Myslím si, že by mohli zavést také poplatek z ubytovací kapacity nebo poplatek ze vstupného.

Závěr

Místní poplatky jsou velmi důležitým vlastním příjmem obcí, jejichž výši sazby si obce mohou upravovat samy, a to obecně závaznými vyhláškami, které schvaluje zastupitelstvo dané obce. Ve své práci jsem se zaměřila jak na obecné pojetí místních poplatků, tak i na místní poplatky v praxi, a to konkrétně ve městě Zlíně a dalších obcí v jeho blízkosti. Jelikož má práce byla zaměřená na místní poplatky jako rozpočtový příjem obcí, nemohla jsem vynechat také obecnou část týkající se rozpočtů obcí.

V první, druhé a třetí kapitole jsem se zabývala obecným vymezením místních poplatků, kde jsem se držela platné právní úpravy dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Ke každé podkapitole týkající se jednotlivého místního poplatku jsem přiložila také tabulky celorepublikových výnosů z toho daného poplatku. O tuhle informaci jsem musela požádat Ministerstvo financí na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jelikož nejde dohledat na jejich webových stránkách. Nejvýnosnější byl, dle mého očekávání, místní poplatek za provoz systému odpadů, naopak nejméně výnosným se ukázal místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Na závěr této části jsem shrnula také fungování správy místních poplatků.

Čtvrtou kapitolu jsem stručněji věnovala obecním rozpočtům. Zaměřila jsem se na rozpočtový proces na úrovni obcí a na rozpočet obce, kde jsem se rozepsala o jeho vnitřní strukturu a vymezila obecní příjmy a výdaje.

Pátá, a zároveň poslední, kapitola mé bakalářské práce se týkala již hlavního tématu, a to místních poplatků jako rozpočtových příjmů obcí. Tato část pro mě byla, co se nově získaných informací týče, nejpřínosnější. Pracovala jsem s konkrétními obecně závaznými vyhláškami a závěrečnými účty obcí. U některých obcí jsem však narazila na problém, kdy ve svém závěrečném účtu sice měly uvedené daňové příjmy celkově, avšak nebyly rozděleny tak, abych zjistila příjmy pouze z místních poplatků. V těchto případech jsem si musela požádat o informace. Většina obcí zareagovala do tří až čtyř dnů. Nejdéle jsem čekala na informaci od obce Zádveřice-Raková, a to 15 dní.

V úvodu své práce jsem si za cíl stanovila zjistit, jak vysoké příjmy z místních poplatků mají obce v závislosti na počtu obyvatel a tyto obce vzájemně porovnat. Svůj cíl jsem naplnila a potvrdila se také má hypotéza, že obce s vyšším počtem obyvatel budou mít vyšší příjmy z poplatků, avšak procentuálně v porovnání s celkovými příjmy těchto obcí budou jejich

příjmy nižší, než u obcí s menším počtem obyvatel. Jedinou výjimku tvořila obec Luhačovice, a to jelikož se jedná o lázeňské město, které má vysoké příjmy zejména z místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt.

Celkově pro mě bylo psaní této bakalářské práce velmi užitečné. Prohloubila jsem své znalosti týkající se problematiky místních poplatků a obecních rozpočtů. Jak jsem se již zmínila výše, nejprínosnější a zároveň také nejzajímavější pro mě bylo zpracovávání páté kapitoly, jenž se týkala praktické části. Získala jsem zde spoustu nových informací a zjistila, jak místní poplatky fungují v praxi jak u statutárního města Zlína, tak u menších obcí.

Seznam použitých zdrojů

Primární zdroje:

- BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012.
- JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009
- MRKÝVKA, Petr. *Finanční správa*. Brno: Masarykova univerzita, 1997.
- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Nakladatelství Codex Bohemia, s. r. o., 1997
- PELC, Vladimír. *Místní poplatky*. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2011.
- RADVAN, Michal. *Místní daně*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012
- ŘEZNIČKOVÁ, Kristýna. *Výlučné daňové příjmy obcí*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2016

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 229/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 170/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní.
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 9/2017 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.
- Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 10/2017 o místním poplatku ze psů.

- Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 13/2007 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.
- Obecně závazná vyhláška města Zlína č. 6/2016 o místním poplatku z ubytovací kapacity.
- Vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Ostatní zdroje:

- BLAHA, Vratislav. *Statistika výstavby rodinných domů a dřevostaveb v České republice* [online]. stavba.tzb-info.cz/, 17. 5. 2017 [cit. 30. 1. 2019]. Dostupné na <https://stavba.tzb-info.cz/drevostavby/15771-statistika-vystavby-rodinnych-domu-a-drevostaveb-v-ceske-republice> .
- Informace získané na základě žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
- Informace získané ze závěrečných účtů obcí zveřejněných na jejich úřední desce.
- Státní závěrečné účty územních samosprávných celků pro rok 2014, 2015, 2016 a 2017. Dostupné na <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/statni-zaverecny-ucet-uzemnich-rozpocetu>.
- Závěrečné účty města Zlína. Dostupné na <https://www.zlin.eu/rozpocety-a-zaverecne-ucty-cl-2976.html>.

Abstrakt

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak vysoké příjmy získané z místních poplatků mají obce ve vztahu k celkovým rozpočtovým příjmům v závislosti na jejich počtu obyvatel. Hlavní částí mé práce, zabývající se právě touto problematikou, je tedy rozčleněná kapitola č. 5, která obsahuje informace získané z praxe, podrobný rozbor místních poplatků ve městě Zlíně a následné porovnání s okolními obcemi, které mají nižší počet obyvatel. Mimo tuhle praktickou část naleznete v mé práci také část teoretickou, která je zaměřena na místní poplatky a rozpočet.

První kapitola je zaměřena obecně na místní poplatky (je zde vymezena zákonná úprava místních poplatků, jejich funkce a další základní vymezení). Následně se ve své práci zabývám již každým místním poplatkem zvlášť. Ve třetí kapitole je stručně vysvětlena správa poplatků, čímž je první část mé bakalářské práce zakončena. Druhá část se zabývá vymezením obecních rozpočtů, jejich strukturou, příjmy a výdaji. A jak jsem se již zmínila, poslední kapitolou je praktická část, která je zaměřena na konkrétní příjmy obcí z místních poplatků. Má práce tak tvoří ucelené informace, které jsou potřebné k pochopení místních poplatků vybíraných v obcích.

Abstract

The purpose of my bachelor thesis was to find out how high are the incomes from local charges of the municipality within their total budget income depending on the population. The main part of my thesis dealing with this subject is included in divided chapter n. 5, which contains practical information, detailed analysis of local charges in the city Zlín and following comparison with surrounding municipalities with lower population. Furthermore my thesis contains theoretical part as well. This part focuses on local charges and municipal budget.

The first chapter is dealing with local charges in general (there is a mention of statutory regulations of the local charges, their function and other basic definitions). The following chapter describes each and every local charge separately. The next chapter, which ends the first part of my thesis about local charges, is briefly explaining the administration behind the local charges. The second part of my thesis is dealing with municipal budget, its structure, incomes and expenses. As I have mentioned, the last chapter is practical part of my thesis, which is focused on incomes from local charges of specific municipalities. The final part of my thesis consists of information, which are required to understand the local charges in municipalities.

Seznam klíčových slov/Keyword list

- místní poplatky/local charges
- obec/municipality
- obecně závazná vyhláška/generally binding decrees
- zákon/law
- obecní rozpočet/municipal budget
- příjmy obecních rozpočtů/ incomes of the municipalities
- daňové příjmy/tax incomes